

Drets culturals i cooperació transfronterera: entre el marc normatiu i la pràctica desigual

Publicat per [Interacció](#) [1] el 27/11/2025 - 12:33 | Última modificació: 27/04/2026 - 09:59

L'informe *Els drets culturals a les regions transfrontereres de Catalunya, Nova Aquitània, Occitània i el País Basc* s'inscriu en un moment en què els drets culturals han passat de ser una formulació normativa relativament marginal a esdevenir un eix emergent de les polítiques culturals europees. El text parteix d'una constatació clara: existeix un creixent reconeixement institucional dels drets culturals en l'àmbit internacional i europeu, però la seva implementació continua sent desigual, fragmentada i sovint limitada en termes d'impacte real.

L'informe, elaborat en el marc del [projecte europeu ARTIS+](#) [2], combina una revisió dels marcs normatius amb una anàlisi de polítiques i pràctiques desplegades en quatre regions amb una característica compartida: la seva condició transfronterera i la presència de llengües i cultures pròpies que conviuen amb marcs estatals més amplis. Aquesta condició no és menor. Situa els drets culturals en un terreny especialment sensible, on la garantia d'accés, participació i expressió cultural es creua amb qüestions d'identitat, reconeixement i equilibri territorial.

Des del punt de vista normatiu, el document traça una línia de continuïtat que va des de la Declaració Universal dels Drets Humans fins a les iniciatives més recents de la Unesco i la Unió Europea. En aquest recorregut, els drets culturals es defineixen com a part integrant dels drets humans, vinculats a la participació en la vida cultural, a la llibertat de creació i a l'accés equitatiu als béns culturals. Aquesta base jurídica és sòlida i àmpliament compartida. El problema no és tant de reconeixement com d'aplicació.

En l'àmbit europeu, l'informe mostra com els drets culturals s'incorporen de manera transversal en diferents instruments polítics: des de la Carta dels Drets Fonamentals fins als plans de treball en matèria de cultura o les conclusions recents del Consell Europeu sobre l'accés a la cultura. Aquest enfocament transversal reforça la idea de la cultura com a bé públic i com a element clau per a la cohesió social i la democràcia. Al mateix temps, però, dilueix la concreció operativa dels drets culturals, que sovint queden subordinats a altres objectius, com el creixement econòmic o la innovació.

L'anàlisi de les polítiques desplegades a Catalunya, País Basc, Occitània i Nova Aquitània permet observar amb més precisió aquesta tensió. D'una banda, es detecta un increment de programes, estratègies i iniciatives orientades a promoure l'accés i la participació cultural, especialment en relació amb col·lectius vulnerables. De l'altra, aquestes accions sovint es presenten de manera dispersa, sense una articulació clara en forma de política pública coherent de drets culturals.

Un dels elements més rellevants del text és la identificació de bones pràctiques amb potencial de transferència entre territoris. Aquestes experiències mostren que la implementació dels drets culturals no depèn únicament del marc normatiu, sinó de la capacitat institucional per traduir-lo en accions concretes, sostingudes i contextualitzades. En aquest sentit, la cooperació transfronterera es presenta com una oportunitat per compartir metodologies, generar aprenentatge mutu i reforçar capacitats.

Tanmateix, el mateix enfocament comparatiu posa en evidència les limitacions actuals. La manca d'indicadors homogenis, la dificultat per avaluar l'impacte de les polítiques i la persistència de barreres d'accés, econòmiques, territorials, educatives o simbòliques, indiquen que els drets culturals continuen sent més una aspiració que una realitat plenament garantida.

En darrer terme, l'informe apunta cap a un horitzó clar: el desenvolupament dels drets culturals requereix una integració efectiva en les polítiques públiques, més enllà de programes específics o iniciatives aïllades. Això implica reforçar la seva dimensió estratègica, dotar-los d'instruments d'implementació i assumir-los com a criteri de governança cultural. Sense aquest pas, el risc és que els drets culturals quedin fixats en el pla declaratiu, amb una incidència limitada en les condicions reals d'accés i participació de la ciutadania.



Referència

Villarroya, A., i Maulini, C. (2024). [Els drets culturals a les regions transfrontereres de Catalunya, Nova Aquitània, Occitània i el País Basc](#) [3]. Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya.

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Etiquetes: drets culturals

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: accés a la cultura

- [4]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2025/cooperaci%C3%B3-transfronterera-dretsculturals>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://cultura.gencat.cat/ca/temes/internacional/programes-unio-europea/poctefa/artisplus/projecte/>

[3] <https://cultura.gencat.cat/web/.content/internacional/02-programes/artis-plus/03-accions/Estudi-sobre-drets-culturals-CAT.pdf>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/9856>